

Üniversite Öğrencilerinin Medya Okuryazarlığı ve Spora Katılım Güdülerinin İncelenmesi

Musa BAYKAN¹, Ahmet Erdi AVANOĞLU²

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin medya okuryazarlığı düzeyleri ile spora katılım güdeleri arasındaki farkları incelemek ve bu değişkenleri öğrenim görülen bölüm ve spor yapma süresine göre karşılaştırmaktır. Çalışma, öğrencilerin medya farkındalıklarının spora katılım motivasyonları üzerindeki farklılıklar

Yöntem: Nicel araştırma yaklaşımıyla ve nedensel karşılaştırma modelinde yürütülen çalışmanın örneklemini, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü ile Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümlerinde öğrenim gören toplam 202 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Veriler SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Grup karşılaştırmalarında Kruskal-Wallis H testi, anlamlı farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Spora katılım güdüsü alt boyutlarında düşük ortalama puanlar elde edilmiştir. Öğrencilerin medya okuryazarlığı düzeylerinin erişim, analiz, değerlendirme ve iletme alt boyutlarında ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Bölüm ve spor yapma süresi değişkenlerine göre beceri gelişimi ve takım üyeliği/ruhu alt boyutlarında anlamlı farkların belirlenmesinde; başarı/statü, fiziksel uygunluk - enerji harcama, hareket-aktif olma ve yarışma boyutlarında anlamlılık “Başarı/statü ve hareket-aktif olma boyutlarında anlamlılık yalnızca bölüm değişkenine göre; fiziksel uygunluk - enerji harcama ve yarışma boyutlarında ise yalnızca spor yapma süresine göre görülmüştür. Spor yapma süresi açısından 1-3 yıl grubunun daha yüksek güdüye sahip olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Elde edilen bulgular, medya okuryazarlığının daha çok bilişsel farkındalık ve değerlendirme süreçlerine dayandığını; spora katılım güdüsünün ise bireysel, sosyal ve fiziksel etkenlerden beslendiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, medya farkındalığının spora yönelik bilişsel motivasyonları şekillendirdiğini ve öğrencilerin spor katılım davranışlarını dolaylı olarak etkileyebileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Medya okuryazarlığı, spora katılım güdüsü, üniversite öğrencileri

ABSTRACT

An Examination of Media Literacy and Motivation for Participation in Sports Among University Students

Purpose: The purpose of this study is to examine the differences between university students' levels of media literacy and their motivations for participation in sports, and to compare these variables according to the academic department in which students are enrolled and the duration of their engagement in sports activities. Within this framework, the study aims to reveal how variations in students' media awareness are reflected in their motivations for sport participation, and how these differences are shaped through the interaction of individual, social, and physical factors.

*Bu çalışma, 1919B012322437 numaralı proje kapsamında TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir.

¹ Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Niğde/TÜRKİYE. ORCID NO: 0009-0002-0782-3520, musabaykan78@gmail.com

² Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Niğde/TÜRKİYE. ORCID NO: 0000- 0000-0001-6759-047X, e.avanoglu.@gmail.com

Method: This study was conducted using a quantitative research approach and a causal-comparative research design. The sample consisted of a total of 202 students enrolled in the Department of Public Administration within the Faculty of Economics and Administrative Sciences, and the Departments of Sports Management and Coaching Education within the Faculty of Sports Sciences at Niğde Ömer Halisdemir University. Data were analyzed using SPSS version 22. In group comparisons, the Kruskal-Wallis H test was employed, and Mann-Whitney U tests were conducted to identify the sources of statistically significant differences.

Results: Low mean scores were obtained across the subdimensions of motivation for participation in sports. In contrast, students' media literacy levels were found to be above the average in the access, analysis, evaluation, and communication subdimensions. Significant differences were identified in the subdimensions of skill development and team membership/spirit according to both department of study and duration of sports participation. Regarding the achievement/status and movement-activeness dimensions, significant differences were observed only with respect to the department variable, whereas significant differences in the physical fitness-energy expenditure and competition dimensions were found solely based on the duration of sports participation. In terms of duration of sports participation, students with 1-3 years of experience demonstrated higher levels of motivation.

Conclusion: The findings indicate that media literacy is primarily grounded in cognitive awareness and evaluative processes, whereas motivation for participation in sports is shaped by individual, social, and physical factors. These results suggest that media awareness plays a role in shaping cognitive motivations related to sports and may indirectly influence students' sports participation behaviors.

Keywords: Media literacy, Sports participation motivation, University students

GİRİŞ

Spor, bireysel ya da grup hâlinde gerçekleştirilen, belirli kurallara dayanan ve çoğu zaman rekabet unsuru içeren fiziksel etkinliklerin bütünüdür (Çoknaz, 1998). Günümüzde spor, yalnızca fiziksel bir etkinlik olarak değil, aynı zamanda medya aracılığıyla üretilen ve dolaşıma giren sembolik anlamlar üzerinden de bireylerin algı ve tutumlarını etkileyen çok boyutlu bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Medya, bilginin topluluklara aktarılmasını sağlayan, toplumsal bilinci etkileyen görsel ve işitsel araçlar bütünü olarak önemli bir iletişim aracıdır (Soydan ve Alpaslan, 2014). Medya ve spor, modern toplumların kültürel dinamiklerini biçimlendiren iki güçlü etkileşim alanı olarak öne çıkmakta; sporla ilgili mesajlar medya aracılığıyla bireylere aktarılmakta ve spor algısının oluşumunda belirleyici rol oynamaktadır (Broughton, 2010). Bu bağlamda, medya tarafından sunulan spor içeriklerinin doğru biçimde algılanması ve değerlendirilmesi önem kazanmakta; bireylerin spora katılım davranışlarının şekillenmesinde medya okuryazarlığı becerileri etkili bir unsur olarak görülmektedir (Eserol, 2024; Erkek, 2016).

Medya, başlangıçta bireyler arasındaki haberleşme ve bilgi aktarımını sağlayan bir araç olarak ortaya çıkmış; sözlü iletişim biçimleri üzerinden gelişerek genişlemiştir. Konuşma temelli iletişim süreçleri, zamanla bir sözlü kültür geleneğinin oluşmasına ve kültürel

değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasına zemin hazırlamıştır (Berger & Luckmann, 2008; Giddens, 2005). Teknolojik ilerlemelerle birlikte medya yapıları daha yaygın hâle gelmiş, bilgilendirme ve yönlendirme işlevi sayesinde gündelik yaşamın hemen her alanında etkili bir konuma ulaşmıştır. Özellikle teknolojinin iletişim ortamlarına entegre edilmesi, medyanın her koşulda etkileşim kurma kapasitesini artırmış ve toplumsal iletişimin temel aracı hâline gelmesini sağlamıştır (Soydan & Alpaslan, 2014).

Medya okuryazarlığı ise görsel, işitsel ve çoklu medyanın çeşitlilik gösteren mesajlarına ulaşma, bunları çözümleme, değerlendirme ve iletme becerilerini içeren eleştirel bir farkındalık süreci olarak tanımlanabilir (Arslan, 2014). Bu beceri, bireylerin sporla ilgili haberleri anlamasını ve spora katılım davranışlarının şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır (Uğurlu vd., 2025). Televizyon, radyo, gazete, dergi, kitap, reklam panosu, video oyunu, müzik ve internet gibi çeşitli medya araçlarının içeriklerini anlama, çözümleme ve bilinçli biçimde kullanma becerisini kapsayan bir okuryazarlık türü bulunmaktadır (Juneau, 2014). Medya ve medya okuryazarlığı kavramları, özellikle spor bağlamında bireylerin bilgiye erişim, değerlendirme ve karar verme süreçlerini etkileyerek spora katılım tutumlarının ve motivasyonlarının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Kubey, 2001; Arslan, 2014). Bununla birlikte, Akkaya (2023) spor kulüpleri ve sporcuların gelişen medya ve sosyal medya yoluyla kendi içeriklerini üretmeye başlaması sayesinde takipçileriyle doğrudan iletişim kurabildiklerini, kendi markalarının oluşumu ile takipçilerine farklı kişisel deneyimler sunduklarını belirtmektedir. Buna ek olarak, Büyük (2022) sosyal medyanın bireylerin yaşam alışkanlıkları üzerindeki belirleyici etkisine dikkat çekmiş; Fenerbahçe - Yandex dijital sponsorluk projesinin Türkiye’de spor endüstrisinde ekonomik ve dijital dönüşüm açısından öncü bir örnek olduğunu ifade etmiştir.

Kitle iletişim aracı olarak kabul edilen medya, az sayıda insanın aynı anda çok sayıda insana hızlı bir biçimde ulaşmasını sağlayan bir süreçtir (Park & Tak, 2017; Yoo & Park, 2017). Bireyler günlük yaşamlarında moda, yaşam tarzı ve hobi gibi bilgileri paylaşmakta ve takip etmektedirler. Bu yönüyle medya, günümüzde popüler bir kültür hâline gelen sporla ilgili bilgi, ilgi ve farkındalık kazandırarak katılımı artırmaktadır (Park & Lee, 2017). Alan yazına bakıldığında, Fortuna (2015) spor kültürü bağlamında dijital medya okuryazarlığı üzerine yaptığı çalışmada, spor bağlamında medya metinlerini analiz edebilme ve eleştirel değerlendirme becerilerinin özellikle vurgulanması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, Khatibi (2021) spor yayınlarına yönelik izleyici beklentileri ile medya okuryazarlığı arasındaki ilişkiyi inceleyerek, medya mesajlarını değerlendirme kapasitesinin izleyici algısını pozitif

etkilediğini göstermiştir. Bu çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde, medya okuryazarlığının bireylerin spor algısı, tutumu ve katılım motivasyonunu çok boyutlu biçimde etkileyen bir faktör olduğu görülmektedir. Ayrıca Zhong vd. çalışmasında, dijital medya kullanımının spor bilişi aracılığıyla dolaylı etkisini ve öz-yeterliğin bu etkiyi güçlendirdiğini göstermiştir (Zhong vd., 2025). Bununla birlikte, spora yönelik medya iletişiminin tutum üzerindeki etkisini gösteren Chen vd. çalışmasında, spor sosyal medyasının içeriklerinin bireylerin spora katılım tutumlarını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Benzer bir şekilde Chen vd. (2025) bireylerin sporla ilgili algı, tutum ve katılım niyetinin ya da motivasyonlarının medya okuryazarlığı yoluyla biçimlenebileceğini göstermektedir.

Motivasyon, spor bağlamında bireyin spora katılım davranışını başlatan, sürdüren ve yönlendiren temel bir unsur olarak ele alınmakta; bu süreç spora katılım motivasyonu kavramı çerçevesinde açıklanmaktadır (Deci & Ryan, 1985). Spora katılım motivasyonu bağlamında ise davranışın arkasındaki güdüyü, bu davranışı tetikleyen unsurları ve davranışı değiştiren faktörleri anlamak önemlidir. İlgili literatürde bu konu “katılım motivasyonu” olarak tanımlanmaktadır (Moradi vd., 2020). Aydoğdu ark. (2018), genç sporcular arasında yapılan bir araştırmada spora özgü başarı motivasyonunun özellikle yarışma ve beceri gelişimi boyutlarında yüksek düzeyde ortaya çıktığını göstermiştir. Ayrıca Spor Motivasyonu Üzerine Bir Literatür Taraması çalışmasında, başarı, rekabet, fiziki uygunluk ve statü gibi motivasyon öğelerinin spor katılımını destekleyen yaygın etkenler arasında olduğu vurgulanmaktadır (Tunca ve Gülsoy, 2023). Bireyler spora katılım konusunda hem içsel (örneğin keyif alma, becerilerini geliştirme, ustalaşma arzusu) hem de dışsal (örneğin ödül elde etme, sağlığını koruma, estetik görünüm kazanma) nedenlerle motive olmaktadır. Alan yazında yer alan bazı çalışmalar, spora katılım motivasyonunun başlıca etkenlerinin beceri gelişimi, dinlenme, yeni beceriler edinme, rekabet ve fiziksel uygunluk olduğunu ortaya koymaktadır (Moradi vd., 2020). Frederick & Ryan (1993) ise spor müsabakalarına katılan bireylerin motivasyonlarının, rutin spor ve rekreatif etkinliklere katılanlardan farklı olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte, Ntoumanis vd. (2007), keyif alma motivasyonunun spora katılımın devamlılığı için pozitif ve önemli bir yordayıcı faktör olduğunu ve antrenörler ile sporcular tarafından vurgulandığını ifade etmişlerdir. Benzer biçimde, Moradi vd. (2020) bireylerin spora katılım motivasyonlarının genellikle takım çalışması, fiziksel uygunluk, eğlence ve durumsal faktörler olduğunu belirtmiştir. Araştırmacılar bunlara ek olarak, sporcuların spora katılım motivasyonlarının incelenmesine yönelik yeni araştırmalar önermiştir.

Literatürde medya, medya okuryazarlığı, spor ve spor katılım güdüsü/motivasyonu hakkında pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu araştırma, medya okuryazarlığı ile spor katılım güdüsünü bütüncül biçimde ele alması yönüyle literatüre katkı sunmaktadır. Türkiye’de üniversite öğrencileri örnekleminde bu iki değişkenin birlikte incelendiği çalışmaların sınırlı olması, araştırmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca, çalışmanın sonuçlarının sporun yaygınlaştırılması ve medya temelli farkındalık geliştirilmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmada, üniversite öğrencilerinin bölüm ve spora katılım süresine göre medya okuryazarlığının erişim, analiz, değerlendirme ve iletme boyutları ile spora katılım güdüsünün beceri gelişimi, takım üyeliği/ruhu, eğlence, arkadaşlık, başarı-statü, fiziksel uygunluk-enerji harcama, hareket-aktif olma ve yarışma boyutlarına göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma, medya okuryazarlığı ile spora katılım güdüsü arasındaki doğrudan ilişkiyi test etmeyi değil; bu değişkenlerin öğrenim görülen bölüm ve spora katılım süresi bağlamında nasıl farklılaştığını incelemeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada model olarak nicel araştırma desenlerinden nedensel karşılaştırma araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma evrenini, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi’ne bağlı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü ile Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Eğitimi programlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, uygun (kolayda) örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplam 202 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların %53,0’ü (n = 107) kadın, %47,0’si (n = 95) erkektir. Uygun örnekleme yönteminin tercih edilmesinin temel nedeni, araştırmanın yürütüldüğü fakültelerde öğrenim gören öğrencilere doğrudan ulaşılabilmesi, veri toplama sürecinin ders saatleri içerisinde ve yüz yüze anket uygulamasıyla gerçekleştirilmesinin daha uygulanabilir olmasıdır. Veriler, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden öğrencilerden toplanmış; eksik veya hatalı doldurulan formlar değerlendirme dışı bırakılarak analizler 202 geçerli anket formu üzerinden yürütülmüştür. Araştırmada gerekli örneklem büyüklüğü, G*Power 3.1 yazılımı kullanılarak hesaplanmıştır. Hesaplamada orta düzey etki büyüklüğü (f = 0.25), %80 test gücü (1-β) ve 0.05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Yapılan

analiz sonucunda, Kruskal-Wallis H testi için gerekli minimum örneklem büyüklüğünün 180 olduğu belirlenmiş; çalışmaya dahil edilen 202 katılımcının örneklem yeterliliğini sağladığı belirlenmiştir. Araştırma verilerinin yalnızca ilgili üniversitenin belirli fakülte ve bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerden elde edilmiş olması, bulguların tüm üniversite öğrencilerine genellenmesi açısından bir sınırlılık olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmada verilerin toplanması için Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi etik kurulundan 10.01.2025 tarihli ve 01 sayılı toplantısının 2025/01-18 sayılı kararı ile etik kurul izni alınmıştır.

Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan kişisel bilgi formu yer almakta olup bu formda katılımcıların cinsiyet, yaş, sınıf, öğrenim gördükleri bölüm ve spor yapma süresi gibi demografik bilgilerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise Spora Katılım Güdüsü Ölçeği (PMQ) ve Medya Okuryazarlığı Becerileri Ölçeği (MOBÖ) yer almaktadır. Veri toplama süreci, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı içerisinde gerçekleştirilmiş olup ölçekler katılımcılara yüz yüze uygulanmıştır. Uygulama öncesinde katılımcılara araştırmanın amacı açıklanmış ve gönüllü katılım esas alınmıştır.

Spora Katılım Güdüsü Ölçeği (PMQ)

Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından geliştirilen ve Çelebi (1993) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek, üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Otuz maddeden oluşan ölçek; beceri gelişimi, takım üyeliği/ruhu, eğlence, arkadaşlık, başarı/statü, fiziksel uygunluk - enerji harcama, hareket-aktif olma ve yarışma olmak üzere sekiz alt boyuttan oluşmaktadır. Üçlü likert tipinde olan ölçek “Çok Önemli (1)”, “Az Önemli (2)” ve “Hiç Önemli Değil (3)” seçenekleriyle yanıtlanmaktadır. Puanların düşük olması, güdü düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Çelebi (1993), ölçeğin geneline ait güvenilirlik katsayısını .91 olarak hesaplamış, ancak alt boyutlara ilişkin değerleri raporlamamıştır. Oyar vd. (2001) tarafından yapılan çalışmada ise ölçeğin alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik katsayıları sırasıyla; Beceri Gelişimi (.61), Takım Üyeliği/Ruhu (.64), Eğlence (.63), Arkadaşlık (.64), Başarı/Statü (.78), Fiziksel Uygunluk-Enerji Harcama (.63), Hareket-Aktif Olma (.70) ve Yarışma (.62) olarak; genel güvenilirlik katsayısı ise .86 olarak belirlenmiştir.

Bu araştırmada elde edilen Cronbach's Alpha değerleri sırasıyla .59, .73, .72, .54, .68, .71, .66, .67 ve toplamda .93 olarak hesaplanmıştır. Çalışmada ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach's $\alpha = 0.54$ olarak hesaplanmıştır. Literatürde temel araştırmalar için $\alpha \geq 0.70$

önerilse de (George & Mallery, 2024), cronbach's alpha değerinin madde sayısı ve ölçeğin boyutsal yapısından etkilendiği, özellikle az maddeden oluşan ölçeklerde daha düşük alfa değerlerinin ortaya çıkabileceği belirtilmektedir (Tavakol & Dennick, 2011).

Medya Okuryazarlığı Becerileri Ölçeği (MOBÖ)

Erişti ve Erdem (2017) tarafından geliştirilen Medya Okuryazarlığı Becerileri Ölçeği (MOBÖ), bireylerin medya okuryazarlığına ilişkin beceri düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş olup toplam 45 maddeden ve erişme (11 madde), analiz (15 madde), değerlendirme (7 madde) ve iletme (12 madde) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, beşli Likert tipi derecelendirme yapısına sahiptir. Maddeler 1 = Kesinlikle katılmıyorum, 2 = Katılmıyorum, 3 = Kararsızım, 4 = Katılıyorum ve 5 = Kesinlikle katılıyorum şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesi, her bir alt boyuta ait maddelerin puanlarının toplanmasıyla alt boyut puanlarının, tüm maddelerin toplamı alınarak ise ölçeğin toplam puanının elde edilmesi şeklinde yapılmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, bireylerin medya okuryazarlığı becerilerinin yüksek düzeyde olduğunu; düşük puanlar ise bu becerilerin daha düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. MOBÖ'de herhangi bir kesme puanı bulunmamaktadır. Ölçekten elde edilen puanlar, bireylerin medya okuryazarlığı becerilerini belirlemeye yönelik sürekli (kontinü) bir ölçüm olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle ölçek puanlarının yorumlanması, örneklem grubunun aritmetik ortalama ve dağılım değerleri dikkate alınarak yapılmaktadır. Ölçeğin geliştirilme çalışmasında, ölçeğin geneline ilişkin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0.91 olarak raporlanmış; alt boyutlara ilişkin güvenirlik katsayıları erişme için 0.76, analiz için 0.83, değerlendirme için 0.72 ve iletme için 0.83 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada elde edilen güvenirlik katsayıları ise erişme alt boyutu için 0.92, analiz alt boyutu için 0.94, değerlendirme alt boyutu için 0.90, iletme alt boyutu için 0.94 ve ölçeğin geneli için 0.98 olarak hesaplanmıştır. Tezbaşaran'a (1997) göre Likert tipi ölçeklerde güvenirlik katsayısının 1'e yaklaşması, ölçme aracının yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Veri Analizi

Araştırma verilerinin analizi SPSS 22 paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Kişisel bilgi formu ve değişkenlerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiş, analiz sonuçlarında verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir ($p < 0,05$). Normal dağılım varsayımı sağlanmadığından, grup karşılaştırmalarında non-parametrik testlerden Kruskal-

Wallis H testi kullanılmıştır. Anlamlı farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi manuel olarak uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmanın bulguları aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Veriler

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	107	53,0
	Erkek	95	40
	Toplam	202	100,0
Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	39,6
	Antrenörlük Eğitimi	52	25,7
	Kamu Yönetimi	70	34,7
	Toplam	202	100,0
Yaş	18-19	27	13,4
	20-21	79	39,1
	22-23	76	37,6
	24-25	14	6,9
	26 ve üzeri	6	3,0
	Toplam	202	100,0
Sınıf	1. sınıf	53	26,2
	2. sınıf	55	27,2
	3. sınıf	39	19,3
	4. sınıf	55	27,2
	Toplam	202	100,0
Kaç Yıldır Spor Yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	48,50
	4-6 yıl	44	21,8
	7-10 yıl	60	29,7
	Total	202	100,0

Tablo 1’de sunulan demografik değişkenler betimleyici bir amaçla sunulmuştur. Bununla birlikte araştırmanın karşılaştırmalı desenine uygun olması için bölüm ve spor yapma süreleri değişkenlerine öncelik verilmiştir. Yaş, cinsiyet ve sınıf değişkenleri betimleyici amaçla bilgilendirilmiştir. Bu doğrultuda araştırmaya katılanların çoğunluğunu %53,0 (n=107) kadınlar oluşturmaktadır. Bölümlere göre dağılımda en yüksek oranın %39,6 (n = 80) Spor Yöneticiliği bölümünde olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine göre katılımcıların büyük kısmı %39,1 (n = 79) ile 20-21 yaş grubunda yer almaktadır. Sınıf değişkeni incelendiğinde ise en fazla katılımın %27,2 (n = 54) ile 2. sınıf öğrencilerinden olduğu belirlenmiştir. Spor yapma süresi açısından bakıldığında katılımcıların en yüksek oranının %48,50 (n = 98) ile 1 - 3 yıl aralığında spor yapanlar olduğu tespit edilmiştir.

Tablo2. Katılımcıların Spor Katılım Güdüsü ve Medya Okuryazarlığı Düzeylerinin Dağılımları

		n	Min.	Max.	$\bar{x}$	s
Spor Katılım Güdüsü	Beceri Gelişimi	202	1.00	3.00	1.22	.32
	Takım Üyeliği Ruh	202	1.00	3.00	1.36	.48
	Eğlence	202	1.00	3.00	1.29	.40
	Arkadaşlık	202	1.00	3.00	1.42	.45
	Başarı Statü	202	1.00	3.00	1.28	.36
	Fiziksel Uygunluk Enerji Harcama	202	1.00	3.00	1.29	.36
	Hareket Aktif Olma	202	1.00	3.00	1.26	.45
Medya Okuryazarlığı	Yarışma	202	1.00	3.00	1.28	.41
	Erişme	202	1.00	5.00	3.65	.88
	Analiz	202	1.00	5.00	3.70	.87
	Değerlendirme	202	1.00	5.00	3.75	.88
	İletme	202	1.00	5.00	3.74	.91

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin spor katılım güdüsü alt boyutlarında ortalamaların genel olarak düşük seviyelerde olduğu görülmektedir. Ölçeğin yapısı itibari ile puanların düşük olması, öğrencilerin spora katılım güdülerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Katılımcıların özellikle beceri gelişimi ($\bar{x}=1,22\pm0,32$), başarı-statü ($\bar{x}=1,28\pm0,36$), fiziksel uygunluk-enerji harcama ($\bar{x}=1,29\pm0,36$) ve yarışma ($\bar{x}=1,28\pm0,41$) boyutlarında güdülerinin oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer alt boyutlarda da (takım üyeliği-ruhu, eğlence, hareket-aktif olma, arkadaşlık) ortalama değerlerin düşük olması yüksek güdülenmeye işaret etmektedir. Medya okuryazarlığı boyutları incelendiğinde ise katılımcıların erişim ($\bar{x}=3,65\pm0,88$), analiz ($\bar{x}=3,70\pm0,87$), değerlendirme ($\bar{x}=3,75\pm0,88$) ve iletme ($\bar{x}=3,74\pm0,91$) puanlarının ortalamasının biraz üstünde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Spor Yapma Sürelerine ve Bölümlerine Yönelik Medya Okur Yazarlığı Analizleri (Kruskal-Wallis Test)

Alt Boyutlar	Değişkenler	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	
Erişme	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	108.31	2	2.16	.33
		Antrenörlük Eğitimi	52	100.70			
		Kamu Yönetimi	70	94.31			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3yıl	98	98.56	2	2.65	.26
		4-6 yıl	44	114.14			
		7-10 yıl	60	97.04			
Analiz	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	104.09	2	1.86	.39
		Antrenörlük Eğitimi	52	107.58			
		Kamu Yönetimi	70	94.03			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	96.38	2	2.07	.35
		4-6 yıl	44	111.58			
		7-10 yıl	60	102.47			
Değerlendirme	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	99.67	2	.24	.88
		Antrenörlük Eğitimi	52	104.80			
		Kamu Yönetimi	70	101.14			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	98.12	2	2.15	.34
		4-6 yıl	44	112.90			
		7-10 yıl	60	98.66			
İletme	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	103.73	2	.92	.63
		Antrenörlük Eğitimi	52	105.80			

	Kamu Yönetimi	70	96.15			
Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	98.58	2	.81	.66
	4-6 yıl	44	108.14			
	7-10 yıl	60	101.41			
Toplam		202				

*p<0.05

Tablo 3 incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin bölümlerine ve kaç yıldır spor yaptıklarına göre erişme, analiz, değerlendirme ve iletme boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p>0.05).

Tablo 4. Bölüm Düzeyine Spor Yapma Süresine Yönelik Spor Katılım Güdüsü Analizleri (Kruskal-Wallis Test)

Alt Boyutlar	Değişkenler	N	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	
Beceri Gelişimi	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	97.50	2	7.92	.019*
		Antrenörlük Eğitimi	52	89.37			
		Kamu Yönetimi	70	115.09			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	112.63	2	10.34	.006**
		4-6 yıl	44	82.97			
		7-10 yıl	60	96.91			
Takım Üyeliği-Ruhu	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	101.40	2	10.44	.005**
		Antrenörlük Eğitimi	52	82.92			
		Kamu Yönetimi	70	115.41			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	116.81	2	14.82	.001**
		4-6 yıl	44	88.20			
		7-10 yıl	60	86.25			
Eğlence	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	98.71	2	3.29	.192
		Antrenörlük Eğitimi	52	93.49			
		Kamu Yönetimi	70	110.64			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	112.71	2	8.10	.017*
		4-6 yıl	44	89.42			
		7-10 yıl	60	92.05			
Arkadaşlık	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	100.06	2	4.93	.085
		Antrenörlük Eğitimi	52	89.49			
		Kamu Yönetimi	70	112.06			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	107.06	2	2.24	.325
		4-6 yıl	44	100.19			
		7-10 yıl	60	93.38			
Başarı-Statü	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	99.03	2	9.59	.008**
		Antrenörlük Eğitimi	52	85.24			
		Kamu Yönetimi	70	116.40			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	109.12	2	4.14	.126
		4-6 yıl	44	89.44			
		7-10 yıl	60	97.90			
Fiziksel Uygunluk-Enerji Harcama	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	96.70	2	4.24	.120
		Antrenörlük Eğitimi	52	94.05			
		Kamu Yönetimi	70	112.52			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	116.52	2	15.76	.000**
		4-6 yıl	44	78.32			
		7-10 yıl	60	93.97			
Hareket-Aktif Olma	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	99.51	2	6.30	.043*
		Antrenörlük Eğitimi	52	90.25			
		Kamu Yönetimi	70	112.14			
	Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	110.70	2	9.71	.008**
		4-6 yıl	44	83.43			
		7-10 yıl	60	99.73			
Yarışma	Bölüm	Spor Yöneticiliği	80	101.46	2	6.78	.034*
		Antrenörlük Eğitimi	52	87.07			

	Kamu Yönetimi	70	112.26			
Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	1-3 yıl	98	111.19			
	4-6 yıl	44	89.23	2	6.66	.036*
	7-10 yıl	60	94.68			
Toplam		202				

*p<0.05 **p<0.01

Tablodaki istatistiksel sonuçlar incelendiğinde; öğrencilerin spor katılım güdüsü alt boyutları bölüm ve spor yapma yılı değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır. Beceri gelişimi ve Takım üyeliği-ruhu boyutlarında her iki değişken açısından da anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır (p<0,05; p<0,01). Başarı-statü, fiziksel uygunluk-enerji harcama, hareket-aktif olma ve yarışma alt boyutlarında yalnızca bir değişken düzeyinde anlamlılık elde edilirken (p<0,05, p<0,01)., diğer değişkende anlamlı fark saptanmamıştır (p>0,05). Arkadaşlık boyutunda ise gerek bölüm gerekse spor yapma yılı açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (p>0,05). Ortaya çıkan bu farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U testi manuel olarak uygulanmış, bölüm değişkenine ait ayrıntılar tablo 5’te, spor yapma yılına ait bulgular ise tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 5. Spor Katılım Güdüsü Alt Boyutunda Bölüme Göre Farklılığın Kaynağını Belirlemeye İlişkin Analiz Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
Beceri Gelişimi	Spor Yöneticiliği	80	68.68	5494.50	1905.50	.348
	Antrenörlük Eğitimi	52	63.14	3283.50		
	Spor Yöneticiliği	80	69.32	5545.50	2305.50	.042*
	Kamu Yönetimi	70	82.56	5779.50		
	Antrenörlük Eğitimi	52	52.72	2741.50	1363.50	.009**
	Kamu Yönetimi	70	68.02	4761.50		
Takım Üyeliği-Ruhu	Spor Yöneticiliği	80	71.24	5699.00	1701.00	.053*
	Antrenörlük Eğitimi	52	59.21	3079.00		
	Spor Yöneticiliği	80	70.66	5653.00	2413.00	.127
	Kamu Yönetimi	70	81.03	5672.00		
	Antrenörlük Eğitimi	52	50.21	2611.00	1233.00	.001**
	Kamu Yönetimi	70	69.89	4892.00		
Başarı-Statü	Spor Yöneticiliği	80	69.86	5588.50	1811.50	.176
	Antrenörlük Eğitimi	52	61.34	3189.50		
	Spor Yöneticiliği	80	69.68	5574.00	2334.00	.069
	Kamu Yönetimi	70	82.16	5751.00		
	Antrenörlük Eğitimi	52	50.40	2621.00	1243.00	.002**
	Kamu Yönetimi	70	69.74	4882.00		
Hareket-Aktif olma	Spor Yöneticiliği	80	68.94	5515.50	1834.50	.244
	Antrenörlük Eğitimi	52	62.74	3262.50		
	Spor Yöneticiliği	80	71.06	5685.00	2445.00	.119
	Kamu Yönetimi	70	80.57	5640.00		
	Antrenörlük Eğitimi	52	54.01	2808.50	1430.50	.016*
	Kamu Yönetimi	70	67.06	4694.50		
Yarışma	Spor Yöneticiliği	80	70.19	5615.00	1785.00	.120
	Antrenörlük Eğitimi	52	60.83	3163.00		
	Spor Yöneticiliği	80	71.78	5742.00	2502.00	.222
	Kamu Yönetimi	70	79.76	5583.00		
	Antrenörlük Eğitimi	52	52.74	2742.50	1364.50	.009**
	Kamu Yönetimi	70	68.01	4760.50		

*p<0.05** p<0.01

Gruplar arasındaki farklılıkların belirlenmesinde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Tablodaki 5 incelendiğinde, beceri gelişimi boyutunda Spor Yöneticiliği ile Kamu Yönetimi öğrencileri arasında, Kamu Yönetimi lehine anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Ayrıca, aynı boyutta Antrenörlük Eğitimi ile Kamu Yönetimi öğrencileri arasında, Kamu Yönetimi öğrencileri lehine anlamlı bir sonuç elde edilmiştir ($p<0,01$). Takım üyeliği-ruhu alt boyutunda ise Antrenörlük Eğitimi ve Kamu Yönetimi öğrencileri arasında, Kamu Yönetimi lehine spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi bölümü arasında ise spor yöneticiliği bölümü lehine anlamlı farklılıklar belirlenmiştir ($p<0,01$). Başarı-statü boyutunda Antrenörlük Eğitimi ile Kamu Yönetimi bölümleri karşılaştırıldığında, Kamu Yönetimi öğrencilerinin puanlarının anlamlı biçimde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p<0,01$). Hareket-aktif olma alt boyutunda ise Antrenörlük Eğitimi ile Kamu Yönetimi öğrencileri arasında anlamlı farklılık bulunmuş ve Kamu Yönetimi öğrencilerinin lehine sonuçlar ortaya çıkmıştır ($p<0,05$). Yarışma boyutunda da benzer şekilde Antrenörlük Eğitimi ve Kamu Yönetimi öğrencileri karşılaştırıldığında, Kamu Yönetimi öğrencilerinin anlamlı düzeyde yüksek puanlar elde ettiği belirlenmiştir ($p<0,01$).

Tablo 6. Spor Katılım Güdüsü Alt Boyutunda Kaç Yıldır Spor Yapıldığına Göre Farklılığın Kaynağını Belirlemeye İlişkin Analiz Sonuçları

Alt Boyutlar	Kaç Yıldır Spor Yapıldığı	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
Beceri Gelişimi	1-3 yıl	98	78.10	7653.50	1509.50	.002**
	4-6 yıl	44	56.81	2499.50		
	1-3 yıl	98	84.04	8235.50	2495.50	.083*
	7-10 yıl	60	72.09	4325.50		
	4-6 yıl	44	48.66	2141.00	1151.00	.185
	7-10 yıl	60	55.32	3319.00		
Takım Üyeliği-Ruhu	1-3 yıl	98	77.79	7623.50	1539.50	.004**
	4-6 yıl	44	57.49	2529.50		
	1-3 yıl	98	88.52	8674.50	2495.50	.083*
	7-10 yıl	60	64.78	3886.50		
	4-6 yıl	44	48,66	2141.00	1151.00	.185
	7-10 yıl	60	55.32	3319.00		
Eğlence	1-3 yıl	98	76.65	7511.50	1651.50	.019*
	4-6 yıl	44	60.03	2641.50		
	1-3 yıl	98	85.56	8385.00	2346.00	.024*
	7-10 yıl	60	69.60	4176.00		
	4-6 yıl	44	51.89	2283.00	1293.00	.842
	7-10 yıl	60	52.95	3177.00		
Fiziksel Uygunluk-Enerji Harcama	1-3 yıl	98	80.13	7852.50	1310.50	.000**
	4-6 yıl	44	52.28	2300.50		
	1-3 yıl	98	85.89	8417.50	2313.50	.020*
	7-10 yıl	60	69.06	4143.50		
	4-6 yıl	44	48.53	2135.50	1145.50	.207
	7-10 yıl	60	55.41	3324.50		
Hareket-Aktif Olma	1-3 yıl	98	77.65	7609.50	1553.50	.002**
	4-6 yıl	44	57.81	2543.50		
	1-3 yıl	98	82.55	8090.00	2641.00	.215

	7-10 yıl	60	74.52	4471.00		
	4-6 yıl	44	48.13	2117.50	1127.50	.086
	7-10 yıl	60	55.71	3342.50		
Yarışma	1-3 yıl	98	76.37	7484.00	1679.00	.022*
	4-6 yıl	44	60.66	2669.00		
	1-3 yıl	98	84.32	8263.50	2467.50	.064
	7-10 yıl	60	71.63	4297.50		
	4-6 yıl	44	51.07	2247.00	1257.00	.631
	7-10 yıl	60	53.55	3213.00		

*p<0.05 ** p<0.01

Tablo 6 incelendiğinde; spor katılım güdüsünün beceri gelişimi, takım üyeliği-ruhu, eğlence, fiziksel uygunluk-enerji harcama, hareket-aktif olma ve yarışma alt boyutlarında, spor yapma yılına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Özellikle 1 - 3 yıl ile 4 - 6 yıl arasında ve 1 - 3 yıl ile 7 - 10 yıl arasında, 1 - 3 yıl spor yapanlar lehine anlamlı farklar bulgulanmıştır (p<0,05; p<0,01). Buna karşılık 4 - 6 yıl ile 7 - 10 yıl spor yapan gruplar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0,05).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonuçları, öğrencilerin spora katılım motivasyonlarının genel düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Puanların düşük olması yöntem bölümünde belirtildiği üzere, spor katılım güdüsü ölçeğinin yapısı gereği düşük puanlar yüksek güdüyü ifade etmektedir. Bu bağlamda beceri geliştirme, başarı - statü, fiziksel uygunluk - enerji harcama ve yarışma boyutlarında gözlenen yüksek puanlar, öğrencilerin spora hem kişisel gelişim hem de rekabet odaklı bir bakış açısıyla yaklaştıklarını ortaya koymaktadır. Benzer biçimde Yıldırım (2021) da Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinde spora katılım motivasyonunun yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Aydoğdu ark. (2018) genç sporcular arasında yapılan bir araştırmada, spora özgü başarı motivasyonunun özellikle yarışma ve beceri gelişimi boyutlarında yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Bu bulgular, literatürde yer alan genel sonuçlarla örtüşmektedir. Ancak Altıntaş ve ark. (2008) tarafından genç futbolcularla yapılan araştırmada “beceri geliştirme” ve “takım üyeliği” alt boyutlarının en düşük ortalamaya sahip olması, bazı örneklerde bu boyutların farklı biçimlerde değerlendirilebileceğini göstermektedir. Şirin (2008), öğrencilerin spora katılım motivasyonlarını incelediği çalışmasında beceri gelişimi ve takım üyeliği boyutlarının en belirleyici unsurlar olduğunu ortaya koymuştur. Benzer bir şekilde Yıldırım (2017), üniversite öğrencilerinin spor yapma nedenleri arasında kişisel becerilerini geliştirme, hareketten keyif alma, sağlıklı yaşam sürdürme, başarı elde etme ve yeteneklerini sergileme gibi içsel güdülerin daha baskın olduğunu belirtmiştir. Bu durum, spora katılımın bireylerin yaş, cinsiyet, spor geçmişi ve spor yapma süresi gibi bireysel özelliklerinin yanı sıra; sporun

bireysel ya da takım sporu olması, rekabet düzeyi ve antrenman yapısı gibi branşa özgü dinamikler doğrultusunda değişebildiğini desteklemektedir.

Medya okuryazarlığı düzeylerinin erişim, analiz, değerlendirme ve iletme boyutlarında, beşli likert tipi ölçeğin teorik orta noktası olan 3,00'in biraz üzerinde bulunması, öğrencilerin bilgiye ulaşma, yorumlama ve paylaşma becerilerinin gelişmiş olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, spor yayınlarının izleyicilerin medya okuryazarlığı düzeylerini olumlu yönde etkilediğini ortaya koyan çalışmalarla paralellik göstermektedir (Khatibi, 2021; Chen vd., 2025). Ayrıca Bayraktar (2018) ile Barut ve Tuğtekin (2021) tarafından yürütülen çalışmalarda üniversite öğrencilerinin medya okuryazarlığı düzeylerinin yüksek olduğu raporlanmış olup, mevcut araştırmanın sonuçları bu bulgularla örtüşmektedir. Bununla birlikte bazı araştırmalar, medya okuryazarlığı düzeyinin orta seviyede olduğunu göstermektedir (Som & Kurt, 2012; Göksel ve Caz, 2020). Bu farklılıklar, örneklem yapısı ve kullanılan ölçme araçlarının çeşitliliği ile açıklanabilir.

Öğrencilerin spora katılım güdülerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Farklılığın kaynağı incelendiğinde dikkat çekici sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bölüm değişkenine göre anlamlı farklılıkların çoğunluğu Kamu Yönetimi bölümü lehine olurken, yalnızca "takım ruhu/üyeliği" boyutunda anlamlı farklılığın Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği bölümleri arasında, Spor Yöneticiliği bölümü lehine gerçekleştiği görülmüştür. Bu bulgu, Spor Yöneticiliği programının ders müfredatıyla doğrudan ilişkilendirilebilir. Programın içeriği büyük ölçüde organizasyon, liderlik, takım çalışması, iletişim ve örgütsel davranış gibi konulara odaklanmakta; öğrencilerde grup aidiyeti, ekip ruhu ve koordinasyon bilinci geliştirmektedir. Dolayısıyla bu durum, takım ruhu/üyeliği boyutundaki yüksek motivasyonu açıklamaktadır. Turan ve Hellaç (2024), bireysel sporların öğrencilere daha güçlü bir katılım motivasyonu sağladığını ve bu durumun sporun doğası gereği kişisel gelişim ve özdenetim faktörleriyle ilişkili olabileceğini belirtmiştir.

Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerinin spora katılım güdüsünün boyutların genelinde lehine anlamlı farklılıklar göstermesi, bu grubun Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği bölümü öğrencilerine kıyasla medya kullanım biçimleri, akademik yönelimler, sosyal statü, kendini ifade etme, sosyal aidiyet kazanma, kişisel denge ve fiziksel görünüm gibi temel sosyal-psikolojik ihtiyaçlardan daha fazla etkilendiğini düşündürmektedir. Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerinin sporu daha çok boş zaman değerlendirme, kimlik arayışı veya fiziksel görünüm odaklı bir etkinlik olarak görmeleri, bu çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda, spora katılım güdüsünün bu grupta anlamlı düzeyde daha yüksek olmasını açıklayabilecek bir durum olarak değerlendirilmektedir. Erim ve Küçük (2023)'ün çocukların

spora katılım motivasyonlarını inceledikleri araştırmada, takım sporu yapan çocukların takım üyeliği ve yarışma boyutlarında daha yüksek güdülenmeye sahip oldukları; cinsiyet değişkenine göre ise erkeklerin takım üyeliği, kızların ise eğlence boyutunda daha yüksek düzeyde motive oldukları belirlenmiştir. Frederick & Ryan (1993) de spor müsabakalarına katılan bireylerin motivasyonlarının rutin spor ve rekreatif etkinliklere katılanlardan farklı olduğunu belirtmiş, bu durum mevcut araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermiştir. Bu bağlamda Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri, mesleki doygunluk düzeyi yüksek bireyler olarak günün büyük bölümünü spor ve antrenmanla iç içe geçirmekte; bu durum sporu onların yaşamında “profesyonel bir zorunluluk” hâline getirmektedir. Bununla birlikte Ntoumanis vd. (2007), keyif alma motivasyonunun spora katılımın devamlılığı için pozitif ve önemli bir yordayıcı olduğunu hem antrenörler hem de sporcular tarafından vurgulamıştır. Ayrıca Moradi, vd. (2020), bireylerin spora katılım motivasyonlarının genellikle takım çalışması, fiziksel uygunluk, eğlence ve durumsal faktörler olduğunu belirtmiştir.

Spor yapma süresi açısından özellikle 1-3 yıl aralığındaki öğrencilerin birçok boyutta daha yüksek düzeyde güdüye sahip olmaları, sporun ilk yıllarında motivasyonun daha yüksek olduğunu, ilerleyen yıllarda ise bu motivasyonun dengelendiğini düşündürmektedir. Benzer biçimde Kazak (2004), öğrencilerin yaşları ilerledikçe takım ruhu, eğlence, başarı - statü ve hareket-aktif olma gibi güdülerin öneminin azaldığını belirtmiştir. Araştırmacı, yaşın ilerlemesiyle birlikte bireylerin içsel motivasyon düzeylerinde düşüş yaşandığını da vurgulamaktadır. Ayrıca Brodtkin & Weiss (1990), yaş ilerledikçe spora katılım motivasyonunun farklılaştığını ve içsel güdülerin azalabildiğini belirtmiştir. Bu açıdan bakıldığında, çalışmada yüksek çıkan motivasyon düzeylerinin genç yaş grubundaki öğrencilerden oluşan örnekleme ilişkili olduğu düşünülebilir. Nitekim Kazak (2004) ile Ryan vd. (1997) de spora başlangıçta dışsal, devamında ise içsel güdülerin belirleyici hale geldiğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, öğrencilerin hem spora katılım güdülerinin hem de medya okuryazarlığı düzeylerinin yüksek olması, araştırmanın dikkat çekici bulgularından biridir. Bu bulgu, medya kullanımının spora katılım davranışını doğrudan değil; bilgi, biliş ve tutum gibi dolaylı mekanizmalar aracılığıyla etkileyebileceğini öne süren çalışmalarla paralellik göstermektedir. Araştırma bulgularına dayalı olarak, spora katılım güdüsünün özellikle ilk yıllarda daha yüksek olduğu dikkate alındığında, öğrencilerin spora yönelik ilgilerini sürdürebilmeleri amacıyla medya okuryazarlığı eğitimlerinin üniversitelerin tüm bölümlerinde yaygınlaştırılması yararlı olabilir. Ayrıca bölümler arası farklılıklar göz önünde bulundurularak, spor dışı alanlarda öğrenim gören öğrenciler için spora katılımı teşvik edici

sosyal, rekreatif ve eğitsel etkinliklerin artırılması önerilebilir. Bununla birlikte bu araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'ne bağlı iki fakülte ve üç bölümde öğrenim gören toplam 202 öğrenci ile sınırlıdır. Çalışma karşılaştırmalı bir araştırma deseniyle yürütülmüş olup, değişkenler arasındaki doğrudan ilişkileri ya da nedensel etkileri test etmeye yönelik analizler içermemektedir. Ayrıca verilerin anket yöntemi ile katılımcıların kendi bildirimlerine dayalı ölçme araçlarıyla toplanmış olması, bireysel algı farklılıklarının sonuçlar üzerinde etkili olabileceğini düşündürmektedir. Bu sınırlılıklar dikkate alındığında, gelecekte yapılacak çalışmalarda daha geniş ve farklı üniversiteleri kapsayan örneklemlemlerle araştırmaların yürütülmesi; yaş, cinsiyet ve sosyoekonomik durum gibi değişkenlerin daha ayrıntılı biçimde ele alınması; nicel bulguların nitel yöntemlerle desteklenerek öğrencilerin spora katılım motivasyonları ve medya kullanım deneyimlerinin daha derinlemesine incelenmesi adına önemli katkılar sağlayabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nden yalnızca iki fakülte ve üç bölümdeki (Kamu Yönetimi, Spor Yöneticiliği, Antrenörlük Eğitimi) toplam 202 öğrenci ile sınırlıdır. Bu durum, bulguların tüm üniversite öğrencisi popülasyonuna genellenmesini kısıtlamaktadır.

KAYNAKLAR

- Akkaya, C. (2023). Yeni medya ve değişen spor yayıncılığı. Spor Bilimleri Üzerine Araştırmalar-V, 71.
- Altıntaş, A., Hacıoğlu, O., Sağtürk, B., Belman, C. ve Aşçı, F. H. (2008). The relationship between perception of success and participation motivation among youth soccer players. 10. Spor Bilimleri Kongresi, Türkiye.
- Arslan, H. (2014). Eleştirel medya okuryazarlığı kapsamında çocuk odaklı haber ve programlar üzerine bir değerlendirme. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(2), 71-79.
- Aydoğdu, C., Şahan, A. ve Erdem, K. A. (2018). Genç tenisçilerde spora özgü başarı motivasyon düzeyinin müsabaka performansı üzerine etkisi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(2), 655-666.
- Berger, P. L. ve Luckmann, T. (2008). Gerçekliğin sosyal inşası: Bir bilgi sosyolojisi incelemesi (V. S. Öğütle, Çev.). Paradigma Yayıncılık.

- Böyük, M. (2022). Dijital medya ve spor sponsorluğu: Yandex ve Fenerbahçe işbirliği üzerine inceleme. *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, 4(2), 118-125.
- Brodkin, P. & Weiss, M. R. (1990). Developmental differences in motivation for participating in competitive swimming. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 12, 248-263.
- Broughton, D. (2010). Survey: Social-media use builds fan avidity. *SportsBusiness Journal*, 9.
- Chen, J., Liu, M., Hu, J. & Zhang, J. (2025). The impact of health communication through sports social media on adolescents' sport participation attitudes: A moderated mediation model. *Scientific Reports*, 15(1), 23503. <https://doi.org/10.1038/s41598-025-23503>
- Çelebi, M. (1993). ODTÜ Fiziksel aktivite kulüplerinde bulunan lider tipleri. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Sosyal bilimler enstitüsü, ODTÜ: Ankara.
- Çoknaz, H. (1998). Takım ve bireysel spor antrenörlerinin iş doyumunu düzeylerinin karşılaştırılması [Yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bolu
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Plenum Press.
- Erim, A. ve Küçük, V. (2023). Çocuklarının spora katılım motivasyonlarının cinsiyet ve spor branşına göre incelenmesi. *Journal of Physical Education and Sports Studies*, 15(1), 35-48. <https://doi.org/10.55929/besad.1225787>
- Erişti, B. ve Erdem, C. (2017). Development of a media literacy skills scale. *Contemporary Educational Technology*, 8(3), 249-267.
- Erkek, S. (2016). Kamu kurumlarında sosyal medya kullanımı: Sağlık Bakanlığı örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 141-150.
- Eserol, N. D. (2024). Medya okuryazarlığı ve spor. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 7(5).
- Fortuna, C. (2015). Digital Media Literacy in a Sports, Popular Culture and Literature Course. *Journal of Media Literacy Education*, 6(3), 81-89.
- Frederick, C. M. ve Ryan, R. M. (1993). Differences in motivation for sport and exercise and their relations with participation. *Journal of Sport Behavior*, 16(3).
- George, D., & Mallery, P. (2024). *IBM SPSS statistics 29 step by step: A simple guide and reference*. Routledge.

- Gill, D. L., Gross, J. B. & Huddleston, S. (1983). Participation motivation in youth sports. *International Journal of Sport Psychology*, 14, 1-14.
- Göksel, A. G. ve Caz, Ç. (2020). Yeni medya okuryazarlığı: Spor bilimleri fakültesi öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 692-700.
- Juneau, D. (2014). Introduction to media literacy. Montana Office of Public Instruction. <https://www.youthconnectionscoalition.org> Erişim Tarihi: 20.10.2025
- Kazak, Z. (2004). Sporda güdülenme ölçeği (SGÖ)'nin Türk sporcuları için geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 15(4), 191-206.
- Khatibi, A., Heydarinejad, S., & Imanian, M. (2021). The Effect of Media Literacy on audiences' Expectations of Sports Shows at Khuzestan Broadcasting Center. *Sport Physiology & Management Investigations*, 13(2), 139-152.
- Kubey, R. (2001). Media literacy in the information age: Current perspectives. Transaction Publishers.
- Moradi, J., Bahrami, A. & Amir, D. (2020). Motivation for participation in sports based on athletes in team and individual sports. *Physical Culture and Sport*, 85(1), 14-21.
- Ntoumanis, N., Vazou, S., & Duda, J. L. (2007). Peer-created motivational climate.
- Oyar, B. Z., Aşçı, H. F., Çelebi, M. ve Mülazımoğlu, M. (2001). Spora katılım güdüsü ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 21-32.
- Park, S. M. ve Lee, A. H. (2017). The effects of social network sharing on the acceptance attitude and channel loyalty of professional baseball media sports viewers. *International Journal of Applied Engineering Research*, 12(20), 9763-9767.
- Park, S. M. ve Tak, E. J. (2017). The relationship between sports media involvement levels and usefulness of information searching and consumer behavior. *Journal of Engineering and Applied Sciences*, 12(10), 2552-2555.
- Ryan, R. M., Kuhl, J. & Deci, E. L. (1997). Nature and autonomy: An organizational view of social and neurobiological aspects of self-regulation in behavior and development. *Development and Psychopathology*, 9(4), 701-728.

- Som, S. ve Kurt, A. A. (2012). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin medya okuryazarlık düzeyleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(1), 104-119.
- Soydan, E. ve Alpaslan, N. (2014). Medyanın doğal afetlerdeki işlevi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 53-64.
- Şirin, E. F. (2008). Futbolcu kızların (12-15 yaş) spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-7.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International journal of medical education*, 2, 53.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). Validity issues of a Likert type scale. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(13).
- Tunca, M. Z. ve Gülsoy, S. G. (2023). Spor motivasyonu üzerine bir literatür taraması: Spor ve e-spor karşılaştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(2), 181-197.
- Turan, M. ve Hellaç, A. K. (2024). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesi. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 6(2), 66-75.
- Uğurlu, D., Yapıcı, H., Emlek, B. ve Güllü, M. (2025). Özel ve devlet okulu öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ve spora katılım düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(1), 84-96.
- Yıldırım, M. (2017). Üniversite takımlarında mücadele eden sporcuların spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi örneği). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 41-51.
- Yıldırım, M. (2021). Investigation of sports participation motivations of physical education and sports school students. *International Education Studies*, 14(8), 43-50.
- Yoo, J. S. & Park, S. M. (2017). The effects of internet media ability on interactivity and sports site loyalty. *ARPN Journal of Engineering and Applied Sciences*, 12(10), 2556-2559.
- Zhong, Y., Guo, W., Xue, Y., Chen, P. & Wang, Y. (2025). The effect of digital media on college students' sports participation: The mediating role of sports cognition and moderating role of self-efficacy. *PLoS One*, 20(9), e0330445.